

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer ha-Milu'im

Schönhack, Joseph

קאהנייט, יוסף

Varsha, 629 = 1869

ה תוא

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9688

מגוואי ; בל' פרס דרבא"ן (טהור-היטער) שימר הפתח.

דרג (חוס' שביע' ג) ולא ידרוג (שיעפ-שניידען) ענ' חתוך בשפוע כסולם וסדרגה.

דרגון (כמ"ר ד) שיהיו עושיין דרגון לפניו *dragon* (לייכטע רייטער) חוכבים לפני המ'ך ושימרי ראשו.

דרד תי' ורשנו (כמ"ר דיג) וידרוון (רייניגען פֿאַן אשע).

דרדר (סה"ל, גנת אגוז) את נוטל (אגוז) א' מן הכרי וכולם מדרדרים (קלאַפּערן) מתגלגלים ומשמיעים קול.

דרדר (גיטין ע.) מאי דדרא ; מוריקא דחוחי ; מין כרכום גרוע, כחריע.

דרך (חס"ר, ויהי בימי) דורכואית עם דורגיות עתידות להיות מצוות למלך המשיח ; צ"ל, הדיוכואות.

דרך (וי"ר כז) דרכת עד דחסיל. (ירו' מע"ש ד) ההוא גברא יתיב מדרך (רוהען ; ווארטען) ענ' מנוחה ; והמתנה.

דרכסון (ירו' כלא' ט) ומנעלות הפנון דרכסון ; צ"ל, דרדסין" (צייג-שוה) ע"ע וע' פנון.

דרמינן (ירושלמי שביעית ז) דרמינן שרי ; צ"ל, רודוסירון" *rhodo-myron* (ראָזען-זאַלבע) מין משחה עשויה מורדים.

דרם (ירו' קדוש' ח) ג' דורסים מעה ; ובש"ס (סס יב.) ב' הדרסים למעה *darius* מין מטבע. ע"ע הדרם.

דרורין (חוס' ע"ז ס) ; צ"ל, דרדורין" (מאַנגע) כבש"ס (ע"ז לב.) עי"ע.

דש (וי"ר כז) אלא שדשו בעקב(פֿאַרמ-שטאַסען) ; ניכט אכטען) ענ' ביון והרחקה, בלי שימת לב לדבר. (ירו' פסח ח) סבא אכול ואדיש.

דשר (ת' חסמר לו) ודשרין סנלגלין דכסף, וי"ג, כשרין" (באלקען) קורות, עי"ע.

דת (א) דת (דניאל וו) בדת אלהה (גע-זעטן ; גלויבען, ארט אונד ווייזע) כהודאת מלת "משפט".

דת (ב) דת (ירוש' חגיגה ב) הן דת אמר (דוא) כמו "דאת".

ה

הא (דמאי ב) הא אם הקדים (אבער) אבל.

האיך (ב"ק ו:) האיך דקא משלם (דער, דיעזער) כע' הך ב.

האיך (ת"י דנר' לב מט) לא כל האיך ; צ"ל "היכ, עי"ע היכך לקמן.

האל (ת"י נר' לב כה) מן האל לנחלה (פֿערנער, ווייטער) כמו "ה'אה".

האן (ירוש' קדושין ח) ההאן (דיעזער) אזל ברא וההין (יענער) אזיל ברא.

הובדא (חסמר ט ה) והובד נפשתא (אייסראָטטען).

הבדלה (ברכות נב:) בשמים והבדלה (אבשיעדס-זעגענשפורך).

הובריא (ב"ר מט) ; צ"ל "הווכריא" *eukaiρια* (רייכטהום) ע"ע.

הגה (א) הגה (מנסדקין ל.) ההוגה את השם ; בל"ע הג"א (בוכשטאַכירען) לקראי ככתבו.

הגה (ב) הגה (אי"ר, כי לא יזנה) הגה את מכתן ; מל' מוגג (צעררינען) ענין מסמס והשחתה.

הגזין (ירו' סומוס ח) שקץ בו' שבהגזין ; מין שרץ ורומש.

הגיע (ב"מ קד.) אגע"י שאין בו אלא לתך הגיעו ; ל"מ (חסמר ט כז) ומה הגיע אליהם (איזט געשעהן) פי' נגמר הדבר כאשר הוא.

הדא (ת"י נחלשיס ב כג) הדא זימנא ; כמו

כמו "דא" (דיעוע) זאת .
הודאה, הודיה (נכוח כע) אומר
 בהודאה (דאנקאונג, בע-
 קענטנים) ברכת מודים, מל"מ .
הדחה (חולין קז) הדחה מי לא בעי
 (אבוואשען) ל"מ (דה"כ ד ו)
 ידיחו כס .

הדיוך (כ"ר י) הרבה להם בהדיוכן ;
 בל"ע הדי"ה (געשענק, פרע-
 זענט) מתנות .
הדם (א) בל"ע (צערשטערען, פֿער-
 ניכטען) ענין חורבן והשחתה,
 ע"ע הרמין .

הדם (ב) הדמין עג: משלמין הדמיה ;
 בלס"ו הר"ם (גליעד) וע"כ
 פירשו "שאיבריו מיושרין" .

הדף (אויב יח) יהדפוניה מנהורא
 לחשוכא (שטאָסען, טרייבען) .

הדק (כ"ק פה) דהדקיה באגדרונא,
 וגיר' רש"י "דהרוקיה" עיי"ש ;
 ולדעתי צ"ל דהרקיה *ερωαω* (צוריק-
 האַלטען) ענין עצירה, ע"ע .

הדר (כ"כ ג) הדרי הודרי
υδρορρηια (וואַסער-רינען)
 קורות ורהיטים הלולים מסביב הגג
 לקבל בו הגשם, וע"ע הדרי .

הדר (כסובות לו) הדר זביני ; כע'
 חזר א (צוריקקעהרען, בע-
 רייען) . (סס) הדרינתא .

הדראולים לא היה במקדש
υδραυλος (וואַססער
 אָרגעל) מין כל"ז .

הוא (משלי טז יט) סן הוא דמפליג ; כמו
 "הוא" (דער יעניגע) .

הוה (כנאשית ח ג) ווהו נהורא (עס
 וואַר) היה .

הוהרא שרי למעבדינא (יכו' מ"ק ז) ;
 כע' אוהרי (א' ארט נעטץ)
 מין רשת .

היואי (חולין נ) לשון הוואי ; הוא ע'
 הבאי (איבערטריבען) ענ' נוסא .
הזיה (מגילה כ) מל"מ מזה ויזה

(שפרענגען, שפריטצען) .
הזיות (כדכ"ח) מל"מ (יעי' נוי) הזוים
 (טרייטערייא, אונזן) .
הזמנה (נכוח כג) הזמנה מילתא
 (בעשטיממען) הכנה בלי
 מעשה .

הי ; מלה נוספת לפני כ"ף הדמיון (ח"י
 ויקרא כה מ) הי כאגרא (וויא, זאָ
 וויא) , ודרך שאלה (ח"י דברים ה כג)
 ארום הי דין (ווער? וועלכער?) מי .

היזק (גיטין מא) היזק שאינו ניכר
 (שאדע) הפסד ונוק .

הייא (זכמים לה) כהנים זריון הם
 ועבדין הייא (שנעלל) במהירות .

היידא (יכו' פסמים ז) היידא אמר דא
 (וואַ) היכן, כע' איידא לעיל .

היילן (יכו' מגילה ח) היילין און ; כמו
 "אידון" (וועלכע) .

היכא או הי כן (כ"מ עז) היכא דלא
 כתוב (ווען, וואַ) בזמן או
 במקום .

הינא (נמדבר טו ד) ברבעות הינא ;
 שם מדה, י"ב לוגין .

היצד תאב (יכו' דמאי ד) ; באיזה צד
 ואופן שתרצה .

הוכחה מל"מ (משלי ט ח) הוכח לחכם
 (בעוויז, איבערצייגען) ענין
 ראיה .

הכן ת' כן (יעי' נא ו) הכן (זאָ) הכי .

הכירא (נכוח נח) דבעינן למיעבד
 הכירא (אונטערשיד, מערקען) .

הכרא (פסמים קיב) לא לייעול איניש
 בהכרא ; צ"ל "בהברא"
 (דונקעל, פֿינסטער) ע"ע הבר ב .

הלא תר' הלאה (נכאשית יט ט) הלא
 (פֿערנער, ווייטער) ביחס המקום
 והזמן .

הלם (יכו' תרומות ו) טהלומין היו ; מל"מ
 (סופמים כו) והלמה (צערקלאַפּט,
 צערשטיקעלט) .

הלמי (פסיקתא כג) אי כמית הלמי
 שלאָגע

(שלאַגע) מע' שלפ"ז (לענ' כבוד אב).
ובירו' (פאס ח) הגיר' "מילקי".

הלפים (אנדט זראשית יח) אמרו לו
חביריו (לאיזב) אכדת הליפוס
ελαπυς (האַפּנונג) תקוה ותוחלת.

המיינטון; (אמייאנט, אובעסט) מין
אבן נטוה לחושים, כע'
אמיינטון.

א) הימך (זמ"ר ד) לא הימך לומר;
כמו בש"ס, "לא כל הימנו"
(טרוען, גלויבען) אמן.

ב) הימך: הימנו (זמ"ר ט) אני מעמיד
הימך; פי' ממך.

הימין (שמות יד לא) והימינו במיטרא
(טרוען). (שנת י: שרי למימר
הימנותא בביה"כ גלויבע, וואָהר-
האַפּטיג).

המון (ש"ר, כרס) המוניות דמלכותא;
ל"מ (ישעי' יג יד) המון (מענגע,
פֿערשיערענעס).

המום (ז"ר מד) הימום היא צריכא;
צ"ל "מיימום" (העכאממע)
ע"ע, או הוא כמו "מסו" (מעדיצין,
היילונג) כע' מס א.

המסם (חולין מז.); בע' מסס omasum
(פֿייסט-דארם) אהר מקרבי
הבהמית.

א) הן (דניאל ב ט) הן חלמא (אַב) אס.

ב) הן (ש"ר, משכני) מן הכא להן
כו' לכל הן (וואָ, וואָהין) להיכן.
הינא (פסחים לח.) יוצאין במצה הינא.
(מנחות עח:) במצה נא; שאינה
אפויה כל צרכה.

הנאה (ע"ז יז.) והנאני הרבר (אַנ-
גענעהם, פֿערגניגען) ענ' נעימה
ועונג.

הנגי (ע"ז מז:) בהומי והנגי; כמו "היגי"
(א' ארמ דאַרנ-געוועכס) עיי"ע.

הנחה (מגילה כז.) הנחה קאמרת
(ניעדערלעגען) ל"מ.

הנטון, בע' אפוטונקריק לעיל.

הני הנהו (זס"ס); בע' הן ר (ריעזע,
יענע).

הוניה (ירוש' קדושין ז) בעיא הוניה
(נישצען, פֿערגניגען) עונג
והנאה.

הנכתא (ס"י זמדכר לא כג) דלא מתעל
בנורא כהנכתא כסיא קתונא
קומקמסיא. כמו "אנכתא" ע"ע (געפֿעס-
ברעט) כלי להניח עליה כלים שונים.

הונום (ירו' שנת ו) הונום קטמין, בע'
אנקטמין.

היסח (סנהדרין לז.) ג' באים בהיסח
הדעת (ענטריקען; אונערוואַרטעט)
בע' נסח א.

הספידא (ליכא ח יח); (טרוער-
רעדע, בעטרויערן).

הערה; מל"מ התעורר (בעמערקונג,
נאַטיץ).

העראה בע' ער נ.

הפטורה; כע' אפטרה (אַבשיערס-
רעדע).

הפך (משלי ז יד) בהופכא (פֿערקעהרונג,
פֿערדערבען). (שס י לא) ולישנא
דהפיכו (פֿערוואַנדעלן, צערשטאַרען).

הפכפך: (מגילה כו:) מלך הפכפך היה
(פֿאַן אונשטאַנדהאַפּמען
געזינגען).

הפלאה (עירובין פג.) אין נזירות אלא
להפלאה (אויסצייכנען) שיהא
נדרו מפורש.

הפקר (ס"י דברים כה ה) הפקרא
בשוקא (פרייז-פֿרייא-געבען)
מע' פקרא א.

הפרה (גיטין לו.) הפרת נדרים (פֿער-
ניכטען, אויפֿלעזען) מל"מ
"והפר".

הפרך (סוף מל' חסמל) והפרכי ימא
επαρχια (פראָווינג) מחוז ופּלך.
הפרש (בילס ו:) ומה הפרש בין זה
לזה (אונטערשיעד) הברל,
מע' פרש ג.

כו' ; כפי הנראה הוא אותו חפץ הנקרא בש"ס, אנדוכתרי" (ניסין כ.). כתב שע"ג כיפה ואנדוכתרי ; ואולי נשתבשו ב' המלות, וצ"ל, הינדיק טראונים" היא מלת אנדוכתרי.

הרפתק ת' קנצי למילין (ליוני יח ז) הרפתקי ; לדעתי צ"ל "הרפתקי", עיי"ע *δρυφακτο* (א' שרצג-קען) גבול וקץ.

התם (ינו' זככות ח) רב חמא אכל בהתם *τητος* (זייהע-טוך) שטרך מין כמפחת על ידיו.

ן

(א) ון (שמוס לח י) ווי עמדיא (האקעו).

(ב) ון (ינו' סנכדקין י) וו א"ל אנא איזיל כחיה מתים ; כמו, "והוא" (אונד ער).

זכוח ; מל"ם "יכח" (רעכטען, דיספו-טירען).

ולד (זנח' יא ל) לית לה ולד (קינד) ל"ם.

ולדין דקין ת"י עירים עשרה (זנח' לז טו) ולדין דקין ; צ"ל, לובדקין שם למין חמורים זכרים חזקים וטובים שמוצאם מארץ לוב, ע"ע לברק.

זלם (מוס' ז"צ ג) וילסאות לא מבר (פארהאנגע), כע' וילון, וילתא. **וויסיט** (מד' סהל' כז) ולשוני מודבק מלקיחי שנדבק לשוני לוויסיטי (שפיזי-רעהרע) הוושט שבקצה הלשון.

ות (יוסלמי) כמו, "ואת" (אונד דוא).

ותא ת' חסידה (סהל' קד יז) ותא (שטארך).

ותר (ניסין נא.) שניה ויתרה (פער-שווענדעט) כאלו אבדה בידים את העשור נכסים.

זבוגא

הויץ (תמיד ד) א"נ בהוצא דדהבא. (יומא עח :) נפק בדהוצא (רייזער, דראטה) קוי עין או ברזל.

הוצאה יתירה על השבחה (ז"מ טו.) מל"ם (מ"ז יב) ולכל אשר יצא על הכית (אויסגאבע).

הצעה (דנריס סז.) כך היא הצעה של משנה (ד' לאגע).

הקדש (שבוט' מז :) אין אדם עושה קנוניא על הקדש (הייליגטהום, ווייהונג).

הקזה (כריהוט כ:) דם הקזה (אדער-לאס).

הקנאה (ז"מ יג.) בשטרי הקנאה (צו-איינגען) כע' אקנייטא לעיל.

הקפה (ז"ר מא) הלך לפרוע הקפותיו (שולד ; פאָרדערונג) מערך קף א.

הוראה (כריהוט יג :) לא סגי ליה בלא הוראה (לעהרע) מל"ם "תורה".

הרוגינא (ינו' כללס ח) אף הרוגינא ; לדעתי צ"ל "הרונגא"

orange (פאָמעראַנצען, צינדראַנען) שגם הם נחשבים למיני התפוח ואינם כלאים.

הרדס (זילס כד.) יוני הרדיסאות ; מכונים על שם המלך הורדוס, וי"ג "הרדיסאות" ויאמרו כי תוצאותם מארץ דאָרייע"ן אשר במלכות הגריכ"ן.

הרהר (סנכד' קי.) כל המהרהר אחרי רבו (נאָכדענקען) ענ' מחשבה ע"ד חשד. ובלס"ו הרה"ר (געדאָנקע, געזינגונג), ויותר לענין רע.

הרכינס (מוס' ניסין ו) כתב כו' לשם הרכינס ; כע' ארכינס (אָבער-הערר).

הרמיני תר' סמלכית אררט (ימ' נא כז) הורמיני *armania* (ארמעניען) ארץ אררט.

הרנירק טיאונים (ינו' ניסין ד) היוצא בכיפה ובהרנירק טיאונים